

افزودنی‌های فیتوژنیک در تغذیه طیور گوشتی

وَلَف

دکتر حشمت‌الله خسروی‌نیا

انتشارات دانشگاه لرستان

سرشناسه	: خسروی‌نیا، حشمت‌اله، ۱۳۴۷
عنوان و نام پدیدآور	: افزودنی‌های فیتوژنیک در تغذیه طیور گوشتی / مؤلف: حشمت‌اله خسروی‌نیا
مشخصات نشر	: خرم‌آباد، دانشگاه لرستان، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ۲۸۶ ص، مصور، جدول، نمودار
شابک	: 978-600-6217-25-3
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتاب‌نامه
یادداشت	: نمایه
موضوع	: مرغ و خروس‌ها - خوراک و خوراک‌رسانی
موضوع	: پرندگان - خوراک و خوراک‌رسانی
موضوع	: پرندگان - مواد غذایی
موضوع	: گیاهان دارویی
موضوع	: دامپزشکی سنتی
شماره افزود	: دانشگاه لرستان
رده‌بند - نگره	: ۱۳۹۴ ۷ الف ۵ خ / SF ۴۹۴
رده‌بندی دی‌جی	: ۶۳۶ / ۵۰۸۵۲
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۳۹۳۴۲۳۳

دانشگاه لرستان

افزودنی‌های فیتوژنیک در تغذیه طیور گوشتی

مؤلف

دکتر حشمت‌اله خسروی‌نیا

(عضو هیأت علمی دانشگاه لرستان)

ویراستار ادبی: دکتر محمد خسروی‌شکيب

انتشارات دانشگاه لرستان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه، چاپ اول ۱۳۹۴

امور رایانه‌ای و طرح جلد: سهیمه اسدزاده

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۱۷-۲۵-۳

تصویر پشت جلد: مزرعه‌ی تولید انبوه گیاه مرزه‌ی خوزستانی، شرکت خرمان، خرم‌آباد

بها: ۱۵۰۰۰۰ ریال

فهرست

صفحه

عنوان

پیش‌گفتار ۱۳

مقدمه ۱۷

فصل اول

اهمیت افزودنی‌های حیوانی در تغذیه طیور

۱-۱. تعریف و نقش افزودنی‌های حیوانی ۲۳

۱-۲. آنتی‌بیوتیک‌ها در تغذیه طیور ۲۴

۱-۲-۱. مخالفت با استفاده از آنتی‌بیوتیک‌ها در جیره مرغ ۲۶

۱-۲-۲. حمایت از مصرف آنتی‌بیوتیک در جیره مرغ ۲۷

۱-۳. افزودنی‌های غیر آنتی‌بیوتیک در تغذیه طیور ۲۸

۱-۴. اسیدهای آلی ۳۰

۱-۵. پروبیوتیک‌ها ۳۴

۱-۶. پری‌بیوتیک‌ها ۴۰

۱-۷. آنزیم‌ها ۴۵

۱-۸. فیتوبیوتیک‌ها ۵۰

فصل دوم

تعریف و اهمیت افزودنی‌های فیتوژنیک در تغذیه طیور

۲-۱. تعریف و انواع مواد فیتوژنیک ۵۴

۲-۲. پیشینه استفاده از مواد فیتوژنیک توسط انسان ۵۶

۲-۳. اهمیت استفاده از مواد فیتوژنیک در تولید محصولات سالم طیور ۵۹

۲-۴. تأثیر مواد فیتوژنیک بر جوانب مختلف حیات طیور ۶۰

- ۲-۵. تولید و تجاری‌سازی افزودنی‌ها و داروهای فیتوژنیک برای طیور ۶۲
- ۲-۶. اثرات مفید فیتوبیوتیک‌ها در طیور ۶۴
- ۲-۷. سازوکارهای تأثیرگذاری افزودنی‌های فیتوژنیک در طیور ۶۴
- ۲-۷-۱. تحریک مصرف خوراک و افزایش ترشحات گوارشی ۶۴
- ۲-۷-۲. فعالیت ضد میکروبی و کوکسیدیواستاتیکی ۶۶
- ۲-۷-۳. تحریک سیستم ایمنی ۶۹
- ۲-۷-۴. فعالیت آنتی‌اکسیدانی ۷۰
- ۲-۷-۵. تأثیر بر متابولیسم چربی‌ها ۷۰
- ۲-۸. گیاه مرزه؛ گیاه‌های قابل تأمل در تولید افزودنی‌های فیتوژنیک ۷۳
- ۲-۸-۱. ویژگی‌های عمومی مرزه و کاربرد در طب سنتی ۷۳
- ۲-۸-۲. نتایج پژوهش در مورد تأثیرات اسانس مرزه خوزستانی ۷۴
- ۲-۸-۳. استفاده از پودر اسانس مرزه به عنوان افزودنی خوراک دام و طیور ۷۴

فصل سوم

تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر عملکرد تولیدی و شاخص راندمان تولید در

پرورش طیور گوشتی

- ۳-۱. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر مصرف و ضریب تبدیل خوراک در طیور ۷۷
- ۳-۲. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر رشد و افزایش وزن طیور ۸۶
- ۳-۳. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر راندمان لاشه و نسبت اجزای لاشه ۹۲
- ۳-۴. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر شاخص‌های اقتصادی تولید پرورشی طیور ۹۶

فصل چهارم

تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر مورفومتری، ترشحات هضمی و جمعیت

میکروبی لوله گوارش مرغ

- ۴-۱. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر وزن و اندازه بخش‌های مختلف لوله گوارش ۱۰۲
- ۴-۲. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر مورفومتری مخاط لوله گوارش ۱۰۴

- ۴-۳. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر فعالیت‌های ترشحی دستگاه گوارش ۱۰۷
- ۴-۴. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر سرعت عبور خوراک از لوله گوارش ۱۱۵
- ۴-۵. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر pH محتویات لوله گوارش ۱۱۸
- ۴-۶. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر جمعیت میکروبی لوله گوارش ۱۲۰
- ۴-۶-۱. انواع میکروب‌های موجود در لوله گوارش ۱۲۱
- ۴-۶-۲. خواص ضد میکروبی مواد فیتوژنیک ۱۲۲
- ۴-۶-۳. تأثیر مواد فیتوژنیک بر جمعیت میکروبی لوله گوارش پرندگان ۱۲۳
- ۴-۶-۴. تأثیر مواد فیتوژنیک بر فعالیت قارچ‌ها در لوله گوارش پرندگان ۱۲۷
- ۴-۶-۵. تأثیر مواد فیتوژنیک بر فعالیت تک‌یاخته‌ای‌ها در لوله گوارش پرندگان ۱۳۰

فصل پنجم

تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر پاسخ ایمنی و قابلیت زنده ماندن طیور

- ۵-۱. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر وزن اندام‌های ایمنی ۱۳۶
- ۵-۱-۱. اندام‌های اولیه و ثانویه در طوطی ۱۳۶
- ۵-۱-۲. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر وزن بدن فابریسیوس، تیموس و طحال ۱۴۰
- ۵-۲. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر عیار پادتن علیه ویروس‌ها و ۱۴۵
- ۵-۲-۱. ایمنی هومورال در طیور ۱۴۵
- ۵-۲-۲. تأثیر افزودنی‌های خوراک فیتوژنیک بر ایمنی هومورال در طیور ۱۴۶
- ۵-۳. تأثیر افزودنی‌های خوراک فیتوژنیک بر ایمنی سلولی در طیور ۱۵۱
- ۵-۳-۱. ایمنی سلولی در طیور گوشتی ۱۵۱
- ۵-۳-۲. تأثیر افزودنی‌های خوراک فیتوژنیک بر پاسخ ایمنی سلولی در طیور ۱۵۲
- ۵-۴. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر زنده‌مانی در گله‌های طیور گوشتی ۱۵۵

فصل ششم

تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر تجمع و توزیع چربی در لاشه طیور

- ۶-۱. ذخیره و توزیع چربی در بافت‌های مختلف لاشه طیور گوشتی ۱۵۹
- ۶-۱-۱. ذخیره چربی در لاشه مرغ گوشتی ۱۵۹

- ۶-۲-۱. توزیع چربی در لاشه مرغ گوشتی ۱۶۲
- ۶-۲. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر جوانب مختلف جذب و متابولیسم ۱۶۸
- ۶-۲-۱. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر جذب لیپیدها در روده طیور گوشتی ۱۶۸
- ۶-۲-۲. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر غلظت اجزای چربی خون ۱۷۱
- ۶-۲-۳. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر متابولیسم لیپیدها در طیور ۱۷۵
- ۶-۳. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر ترکیب اسیدهای چرب در لاشه طیور ۱۸۱
- ۶-۴. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر غلظت کلسترول در خون و گوشت طیور ۱۸۷

فصل هشتم

تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر قابلیت آنتی‌اکسیداتیو و پایداری لیپیدها در بافت‌های بدن و لاشه طیور

- ۷-۱. رادیکال‌های آزاد و منشر اکسیداتیو ۱۹۴
- ۷-۲. آسیب اکسیداتیو و نقش آنتی‌اکسیدان‌ها ۱۹۵
- ۷-۳. خاصیت آنتی‌اکسیدانی مواد فیتوژنیک ۱۹۶
- ۷-۴. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر قابلیت آنتی‌اکسیدانی بافت‌ها و اندام‌ها .. ۲۰۵
- ۷-۵. تأثیر افزودنی‌های فیتوژنیک بر پایداری لیپیدها در لاشه طیور ... ۲۰۸

فصل هشتم

افزودنی‌های فیتوژنیک، ایده‌های پژوهشی، تجاری‌سازی و چشم‌انداز آینده

- ۸-۱. ایده‌های پژوهشی ۲۲۳
- ۸-۲. ضرورت تولید افزودنی‌های خوراک فیتوژنیک برای اهداف تجاری ۲۳۰
- کتاب‌نامه ۲۳۳
- واژه‌نامه فارسی به انگلیسی ۲۶۵
- نمایه واژه‌ها ۲۷۳
- نمایه افراد ۲۷۹

پیش‌گفتار

نزدیک به ۲۰ سال پیش، که شجری دوره کارشناسی مهندسی علوم دامی در دانشگاه فردوسی مشهد بودم، برای کلاس عملی درس مرتعداری همراه با مدرس مربوطه و تعدادی از هم‌کلاسی‌هایم در یکی از مربع‌های نزدیک شهر مشهد مشغول شناسایی گیاهان مرتعی بودیم. در آن مرتع، اغلب گیاهانی که توسط دانشجویی برداشته می‌شد و برای شناسایی مورد سؤال قرار می‌گرفت، برای من آشنا نبود و نام محلی و کاربرد آن‌را می‌دانستم. برای بسیاری از دوستانم، آشنایی و اطلاعات من از گیاهان مرتعی تعجب‌آور بود به‌طوری که تا سال‌ها بعد، در محوطه دانشگاه یا هر جا که به دسته‌ای گیاهی برخورد می‌کردیم، انتظار این شوخی مکرر را از آن‌ها داشتم؛ «آیا این گیاه را هم می‌خورید؟» یا «با این گیاه چه کار می‌کنید؟». بدون تردید اغلب مردان و زنان روستایی خسروآباد، شهرستان سلسله، استان لرستان (آشنایی و اطلاعات تجربی و قابل‌اعتنایی در مورد گیاهان و کاربردهای آن‌ها در زندگی روزمره دارند. وانگهی بعید می‌دانم که نوجوانی در روستای زادگاهم با گیاهانی مثل ازگوه (آویشن)، پونه، سمسا، مفرا، جوشن، کلک‌گره یا کلکنه (چای کوهی)، چویر، برنج داس (بومادران)، زیل (موسیر)، گل‌هیرو (گل ختمی)، خرس دارو (درمنه)، بن‌سرخ (پیاز یزدی) و بسیاری دیگر از گیاهان دارویی رایج و کاربرد آن‌ها آشنا نباشد و یا خود بارها از سوی خانواده مأمور جمع‌آوری آن‌ها از دره‌ها و کوه‌های شمال استان لرستان نشده باشد.